

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool TER DREEF en SINT-DONATUS te
MERCHTEM**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 5736

Instelling Vrije Kleuterschool TER DREEF en SINT-DONATUS

Directeur Johan ROBBERECHTS en Sandra GRAIND'ORGE

Adres Gasthuisstraat 15 en Maurits Sacréstraat 42 - 1785
MERCHTEM

Telefoon 052-37.28.27 en 052-37.18.53

Fax 052-37.49.25 en 052-37.51.53

E-mail johan.robberchts@proximus.be

Website www.kleuterschoolterdreef.be en www.sint-donatus.be

Bestuur van de instelling Vrij Kath. Onderw. Merchtem

Adres Gasthuisstraat 21 - 1785 MERCHTEM

Scholengemeenschap KBO Brussegem-Merchtem-Oppem

Adres Gasthuisstraat 21 - 1785 MERCHTEM

CLB Vrij CLB Noordwest - Brabant

Adres Nieuwstraat 120 - 1730 ASSE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 21-04-2017; 24-04-2017; 25-04-2017; 27-04-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 27-04-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 12-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Guy DE ROOVER

Teamleden Dirk PIQUEUR

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	9
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands en wiskundige initiatie	9
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	13
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	13
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	14
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Sociale en emotionele begeleiding	15
4.2 Evaluatiepraktijk	16
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	18
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
6.1 Wat doet de school goed?	21
6.2 Wat kan de school verbeteren?	21
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	22
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	22

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg. In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de Vrije Kleuterschool Ter Dreef gelegen in het centrum van Merchtem en over haar vestigingsplaats Sint-Donatus gelegen aan de rand van de dorpskern van de gemeente. De hoofdvestigingsplaats ligt samen met een autonome vrije lagere school binnen dezelfde campus en telt 8 kleutergroepen die samengesteld worden op basis van de leeftijd van de kleuters. De tweede vestigingsplaats telt vijf kleutergroepen: twee menggroepen bij de jongste kleuters en drie bij de oudste kleuters. De vestigingsplaatsen Ter Dreef en Sint-Donatus vormen samen één autonome kleuterschool maar hebben een eigen schoolprofiel en een inhoudelijk verschillende werking. Het leiderschap van de school ligt administratief bij een directeur maar operationeel bij twee directeurs waarbij de directeur van de lagere school Sint-Donatus ook het pedagogisch leiderschap van de kleuterafdeling Sint-Donatus op zich neemt. De school stelt het laatste decennium een verhoogde instroom van anderstalige kleuters vast. In haar oordeel houdt de onderwijsinspectie rekening met specifieke kenmerken van de school, de omgeving, het personeel en de leerlingen.

Op basis van het vooronderzoek van 18 april 2017 bepaalde de onderwijsinspectie de focus die ze tijdens de doorlichting onderzocht. Ze ging in beide vestigingsplaatsen de inspanningen van het schoolteam na om voor Nederlands en wiskundige initiatie de ontwikkelingsdoelen na te streven. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de socio-emotionele begeleiding en de evaluatiepraktijk én naar aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze een selectie van regelgeving en de mate waarin de school aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leeromgeving.

Het onderzoek wijst uit dat de school de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en wiskundige initiatie in voldoende mate nastreeft.

De leerkrachten van beide vestigingsplaatsen verzekeren dat de domeinen van de onderzochte leergebieden evenwichtig, gevarieerd en geïntegreerd aan bod komen. Ze gaan hierbij leerplandoelgericht te werk, houden rekening met de leef- en belevingswereld van de kleuters en hebben oog voor de horizontale samenhang met andere leergebieden. Alle leerkrachten staan in voor een krachtige en verzorgde leeromgeving met gestructureerde en uitdagende speelleerplekken (hoeken en eilanden). Hierdoor krijgen de kleuters de gelegenheid om actief en zelfsturend aan de slag te gaan. Zowel voor het aanbod van sommige ontwikkelingsmaterialen, tijdsaders als woordenschatuitbreiding maken de teams afspraken om de gradatie en verticale samenhang te garanderen. De school beschikt in beide vestigingsplaatsen over een zorgstructuur waarin de klasleerkracht de centrale rol vervult. De zorgwerking situeert zich zowel op leerling-, leerkracht als schoolniveau. De leerkrachten realiseren voor beide onderzochte leergebieden een degelijke preventieve basiszorg. De ondersteuning in functie van verhoogde zorg is doelgericht maar heeft groeikansen. De zorgcoördinatoren van beide vestigingsplaatsen hebben vooral een coördinerende en ondersteunende rol op school- en leerkrachtniveau. Beide teams hebben binnen de taalverweringsdidactiek een verhoogde aandacht voor de groeiende groep anderstalige kleuters.

Alle leerkrachten besteden binnen het leergebied Nederlands intentioneel aandacht aan zowel de visuele als de auditieve taalverwerving. Ze zetten vooral in op het stimuleren van de spreekdurf en het ontluikend lezen. De interactieve en gevarieerde werk- en groeperingsvormen dragen bij tot een degelijke taalontwikkeling bij de kinderen. Alle leerkrachten hanteren een specifieke muzische methodiek in functie van het ontwikkelen van de schrijfmotoriek. De klassen beschikken voor Nederlands over een breed aanbod van ontwikkelingsmateriaal om de taalvaardigheid van de kinderen te bevorderen. De aantrekkelijkheid van het boekenaanbod is voor sommigen een werkpuntje.

Uit de planningsdocumenten en uit de klaspraktijk blijkt de zorg van de leerkrachten voor een gevarieerd wiskundig aanbod waarbij zowel de ontwikkelingsdoelen voor getallen, meten als meetkunde aan bod komen. Alle klassen beschikken voor wiskundige initiatie over een ruim assortiment ontwikkelingsmateriaal om de kleuters te laten experimenteren, exploreren, zich te oriënteren, te sorteren, te construeren, enz. Voor het domein meten zijn op dit vlak nog groeikansen.

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de processen in de focus maakt duidelijk dat het team van Ter Dreef en dat van Sint-Donatus reeds vele initiatieven nemen om de socio-emotionele ontwikkeling van de kleuters te begeleiden maar beide teams hebben voor de evaluatiepraktijk nog een weg af te leggen.

De kwalitatieve aandacht voor het proces van socio-emotionele begeleiding resulteert in beide vestigingsplaatsen in een waaier van doelgerichte en ondersteunende activiteiten en initiatieven die bijdragen tot het verhoogd welbevinden bij de kleuters. Het pleit voor beide teams dat ze de afspraken hieromtrent verankeren in hun schoolwerking. Alle leerkrachten spannen zich in om een veilig en positief leef- en leerklimaat te realiseren.

Het team van Ter Dreef beschikt over een waaier van instrumenten en middelen om de observaties van de kleuters te registreren. De leerkrachten van Sint-Donatus hebben eveneens diverse observatiemiddelen. Maar beide teams missen in hun evaluatiepraktijk doelgerichtheid, diepgang en cohesie. De leerkrachten richten zich vooral op eigen verwachtingen maar stemmen hun observaties te weinig af op het onderwijsaanbod. De leerplannen zijn nog weinig inspirerend bij de evaluatiepraktijk. Binnen de leerbegeleiding draagt de evaluatiepraktijk te weinig bij tot een meer handelingsgerichte werking.

Het onderzoek van het algemeen beleid toont aan dat de beide teams over de nodige gezamenlijke doelgerichtheid, een degelijk beleidsvoerend vermogen en verantwoordelijkheidszin beschikken. Ze ervaren hun directeurs als luisterbereid en communicatief met zin voor participatieve besluitvorming. De directeurs benutten de interne en externe overleg- en communicatiestructuren. Opvolging tot op de klasvloer om de vinger aan de pols te houden heeft groeimogelijkheden. De teamleden zijn betrokken, enthousiast en vernieuwingsbereid.

De school voert nog geen echt outputbeleid waarbij de resultaten van gestandaardiseerde tests leiden tot eventuele bijsturingen in de klas- en schoolpraktijk.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en de werkomgeving wijst uit dat een beperkt aantal aspecten van het welzijnsbeleid voor verbetering vatbaar zijn. De inspectie vertrouwt erop dat de school hieraan zelfstandig gevolg geeft. Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderwijsinspectie besluit haar erkenningsonderzoek zowel op het vlak van de onderwijsdoelstellingen, de erkenningsvoorwaarde "bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne" als voor de "overige erkenningsvoorwaarden" met een gunstig advies. De school kan zelf verder de onderwijskwaliteit bijsturen of borgen en zich laten inspireren door de aanbevelingen in dit verslag. De onderwijsinspectie rekent op de vernieuwingsbereidheid, de collegialiteit en de betrokkenheid van alle teamleden om verder te bouwen aan kwaliteitsvol kleuteronderwijs en wenst de school daar alle succes toe.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wiskundige initiatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. De leerkrachten leveren inspanningen om doelgericht te werken en het leerplan toe te passen. Ze creëren een krachtige leeromgeving met een geïntegreerd en evenwichtig aanbod. Een waaier van ondersteunende materialen stimuleert de taalontwikkeling van de kleuters.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate na. Het onderwijsaanbod is gericht op het stimuleren van actief, onderzoekend en zelfsturend leren. De leerkrachten creëren een uitdagende leeromgeving met gestructureerde en verzorgde speelleerplekken waarin ruime kansen zijn voor wiskundige initiatie. De verschillende domeinen van het leergebied komen doelgericht en geïntegreerd aan bod.

3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands en wiskundige initiatie

Curriculum	De school beschikt over voldoende outputgegevens waaruit blijkt dat ze in
Onderwijsaanbod	beide vestigingsplaatsen de decretale ontwikkelingsdoelen nastreeft voor de
<i>Referentiekader</i>	onderzochte leergebieden.
<i>Planning</i>	Uit de planningsdocumenten, gesprekken maar ook uit de klaspraktijk blijkt dat
<i>Evenwichtig en volledig</i>	de leerkrachten van beide vestigingsplaatsen de verwachtingen van de
<i>Samenhang</i>	overheid kennen en instaan voor kwaliteitsvol kleuteronderwijs.
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	Alle leerkrachten gebruiken het werkplan van de onderwijskoepel als poort naar de achterliggende leerplannen Nederlands en wiskundige initiatie om hun activiteiten te plannen en te verantwoorden. Uit onder meer de hoekenfiches, de vaste dagelijkse activiteitenfiches, de lesfiches en de groeilijnen blijkt dat de leerkrachten streven naar de toepassing van de leerplandoelen.
	Om de leeractiviteiten concreet te plannen verwijzen de leerkrachten naar de fases en stappen uit de ontwikkelingslijnen zoals die in het werkplan van de koepel worden voorgesteld. In vestigingsplaats Sint-Donatus houden ze hierbij rekening met de grote leeftijdsverschillen in de menggroepen.

Weekschema's, het gebruik van onderwijsleerpakketten, de aandacht voor dominante doelen in thema's, een digitaal bewakingssysteem met een doelenrapportage in Sint-Donatus, de situering van activiteiten in verschillende ervaringssituaties in sommige klassen,... duiden op het belang dat leerkrachten hechten aan een gevarieerd en evenwichtig onderwijsaanbod.

Het thematisch aanbod houdt rekening met de leef- en beleavingswereld van de kleuters en vertoont voldoende horizontale samenhang met andere leergebieden. De gekozen thema's verruimen het taalregister en bieden mogelijkheden tot wiskundig handelen.

Tijdens de geobserveerde activiteiten tonen de leerkrachten dat ze voldoende kansen scheppen om de taalontwikkeling van de kleuters te stimuleren. Hierbij hebben ze aandacht voor zowel de visuele als de auditieve taalontwikkeling door middel van diverse functionele en taalverrijkende schrijf-, spreek- en luisterhoeken. Het klasbeeld van alle groepen in beide vestigingsplaatsen vertoont de nodige ondersteuning voor het ontluikend lezen.

Alle klassen werken met een muzische schrijf- en bewegingsmethode om de schrijfmotoriek voor te bereiden.

In beide vestigingsplaatsen is er groeiende zorg voor de instroom van anderstalige kleuters. Dit resulteert in de uitwerking van een talenbeleid op klas- en schoolniveau. De initiatieven zoals verteltassen en kamishibai, ... stimuleren de spreekdurf van de kinderen. Beide teams zetten meer en meer in op methodieken en activiteiten om bij anderstalige en taalzwakkere kleuters de woordenschat systematisch en opbouwend uit te breiden.

De leerkrachten scheppen kansen om de denk- en wiskundige ontwikkeling op het vlak van getallen, meten en meetkunde te stimuleren. Zowel tijdens het zelfstandig werk als bij het spelen in de hoeken kunnen de kleuters al handelend wiskundige vaardigheden en inzichten opdoen en inoefenen. De kinderen zijn actief aan het werk en nemen hun leerproces deels zelf in handen. Vooral het domein getallen krijgt een prominente plaats in het klasbeeld en het klasgebeuren.

In beide vestigingsplaatsen, maar toch nog leerkrachtafhankelijk, krijgen de kleuters strategieën en stappenplannetjes (bijvoorbeeld een puzzelkaart) aangeboden om een probleemsituatie aan te pakken.

Beide kleuterteams besteden zowel in hun planningsdocumenten als in de klaspraktijk voldoende aandacht aan de graduele opbouw bij de klasinrichting en de keuze van materialen. De leerkrachten maken concrete afspraken om de verticale samenhang te bevorderen voor onder meer puzzelen en het functioneel gebruik van tijdsadders.

De graduele wiskundige begrippenlijst is een bron en een leidraad om een gegradeerd aanbod te verzekeren van abstracte begrippen over onder meer tijd, ruimte en rekenhandelingen.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement
Onderwijstijd

Alle klassen vertonen een krachtige onderwijsorganisatie in ordelijke en gestructureerde klassen. De leerkrachten staan voor een degelijk klasmanagement en een goede werksfeer.

De krachtige leeromgeving in alle klassen daagt de kleuters uit tot actief en zelfsturend leren. Verder gebruiken de leerkrachten onderwijsleerpakketten om ideeën op te doen, hun leeractiviteiten te voeden en het onderwijsaanbod gevarieerd te stofferen.

De klassen in de afdeling Ter Dreef worden gevormd op basis van de leeftijd van de kinderen. De leerkrachten hechten er veel belang aan het ervaringsgericht werken met kleuters. Met de eilandenwerking leggen ze de focus op een verrijkte en verrijkende hoeken-en klasinrichting en spelen ze zo in op de talenten van de kleuters.

De klasoverschrijdende activiteiten in de namiddag verruimen het hoeken- en materialenaanbod.

Soms lassen de leerkrachten themaloze werkweken in om nieuwe interesses bij de kleuters aan te boren en te stimuleren.

In Sint-Donatus werkt het team met gemengde leeftijdsgroepen in een onder- en een bovenbouw.

Ook in deze kleuterklassen vormen de klassen gezellige, stimulerende en gestructureerde leeromgevingen waarin het actuele belangstellingsthema duidelijk zichtbaar is. De speelleerplekken getuigen van de mogelijkheden om de taal-, de wiskundige en de denkontwikkeling van de kleuters te prikkelen en te bevorderen.

De school wendt de onderwijstijd doorgaans efficiënt aan.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Er is in alle klassen een ruim aanbod van ontwikkelingsmaterialen om de verwachtingen van de leerplannen wiskunde en Nederlands te realiseren. Naast het schooleigen materiaal maken de leerkrachten ook zelf ontwikkelingsmateriaal aan.

De speelleerplekken (eilanden en hoeken) nodigen uit tot rijke taalexpressie en bieden kansen tot wiskundige initiatie.

In een aantal klassen is er een gevarieerd en verzorgd boekenaanbod om het ontluikend lezen te stimuleren. In andere klassen is het aanbod schraler. Soms vertoont het leesmateriaal veel slijtage wat de aantrekkelijkheid van het aanbod verstoort.

Alle klassen beschikken over een ruim, doelgericht en gevarieerd aanbod van ontwikkelingsmaterialen voor het leerdomein getallen om de wiskundige begrippen en vaardigheden te ontwikkelen.

In de meeste klassen zijn er uitbreidingsmogelijkheden voor het materialenaanbod van meten.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem

De leerkrachten observeren en registreren vaak over de vorderingen van de kleuters maar de evaluatiepraktijk in beide vestigingsplaatsen is te fragmentarisch en mist cohesie. Het ontbreekt aan duidelijke en vastgelegde evaluatiecriteria om voor het aanbod Nederlands en wiskundige initiatie doel- en gelijkgericht en meer diepgaand te observeren en de vaststellingen vast te leggen in het kleutervolgsysteem.

Evaluatie
Rapporteringspraktijk
Interne en externe
communicatie

Beide teams ondernemen acties om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kinderen door middel van oudercontacten en andere informatiekanalen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De beide teams voorzien zowel voor de taal-, de wiskundige als de denkontwikkeling in een ondersteunende leerbegeleiding. Ze evolueren, elk vanuit een schoolspecifieke visie, geleidelijk naar een doelgerichte en ondersteunende zorgwerking op leerling-, leerkracht- en schoolniveau. Beide teams beseffen dat de leerbegeleiding op het vlak van efficiëntie en doelgerichtheid nog een weg heeft af te leggen.

De uitgebreide beeldvorming steunt op de registraties in observatieschriftjes, de overgangsgesprekken, de teambesprekingen, de gestandaardiseerde tests het eerste contact bij de inschrijving, de kijklijsten bij oudercontact, de klasscreenings met papieren en digitale registratie e.a.

De beide teams hanteren een (verschillend) digitaal zorgsysteem om het proces van leerbegeleiding te ondersteunen. Er zijn ruime groeikansen om dit digitaal platform doelgericht en doeltreffend te gebruiken in functie van een meer handelingsgerichte werking.

Momenteel is het kinddossier vooral een logboek met registratie van acties en nog te weinig een leidraad voor handelingsgerichte acties. Het ontbreekt vaak aan een duidelijke, concrete zorgvraag waar handelingsgerichte acties bij aansluiten.

Alle leerkrachten staan in voor een degelijke preventieve basiszorg waarbij ze het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters viseren.

In beide vestigingsplaatsen is er een beperkte ondersteuning op leerlingenniveau van de ambulante leerkracht om voor Nederlands en wiskundige initiatie klasintern en -extern ondersteuning te bieden.

De betrokken leerkrachten ervaren de ondersteuning door bijvoorbeeld de gon-leerkracht als een meerwaarde.

Begeleiding	Beide teams ondernemen initiatieven om de integratie tussen de derde kleuterklas en het eerste leerjaar te bevorderen.
Afstemming met partners	
<i>Samenwerking</i>	Het team van Ter Dreef werkt gemeenschappelijk met de lagere school Ter Dreef het project 'Samen over de drempel' uit. Verder leggen ze samen pedagogisch-didactische afspraken vast in een aparte nota. In vestigingsplaats Sint-Donatus liggen de klassen van de oudste kleutergroepen en het eerste leerjaar fysiek dicht bij elkaar. Ook zij leggen gezamenlijke activiteiten en afspraken vast.
Professionalisering	De beide teams zijn veranderings- en vernieuwingsbereid.
Deskundigheidsbevordering	Ze doen, indien nodig en wenselijk, beroep op externe professionalisering, hetzij bij de eigen onderwijskoepel hetzij bij het centrum voor ervaringsgericht kleuteronderwijs.
<i>Interne expertise</i>	
<i>Nascholingen</i>	
	Interne professionalisering, door bijvoorbeeld gebruik te maken van de sterktes van beide teams, heeft groeikansen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De organisatie en de uitvoering van het welzijnsbeleid situeren zich op het niveau van de scholengemeenschap. De preventieadviseur heeft een beperkte deeltijdse opdracht om samen met de directeurs het welzijnsbeleid vorm te geven.

De school gaat op een systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor mogelijke problemen. De school valt terug op de verplichte controles en gebruikt het advies van haar interne en externe dienst. De preventieadviseur is sterk betrokken bij de organisatie van het veiligheidsbeleid.

Uit de controles en adviezen van deskundigen en uit het bezoek ter plaatse van de onderwijsinspectie blijkt dat de school de meeste aspecten van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne onder controle heeft. Volgende aspecten zijn nog voor verbetering vatbaar. De preventieadviseur is in beperkte mate betrokken bij het aankoop- en indienststellingsbeleid en er is geen gebrevetteerde hulpverlener met minimum 15 uur basisopleiding aanwezig.

De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat de school de resterende aandachtspunten wegwerkt en dat ze de kwaliteit van de leer- en werkomgeving verder consequent zal opvolgen en bewaken. Daarom besluit ze met een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid De teams van beide vestigingsplaatsen dragen de socio-emotionele begeleiding en de zorg voor een positief en veilig leef- en leerklimaat hoog in het vaandel. Ze expliciteren dit ook in de schoolvisie en in de school- en klaspraktijk. In Ter Dreef werken de leerkrachten daartoe met een eilandenarchipel en specifieke aandacht voor talenten en interesses van de kleuters. In Sint-Donatus organiseren ze vanuit dit oogpunt een waaier van initiatieven over de rechten van het kind.

Een degelijk klasmanagement in alle klassen zorgt voor een leer- en leefklimaat waarin de kleuters gericht en actief aan het werk zijn en waarin het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen centraal staan.

Ondersteuning Essentieel in de socio-emotionele begeleiding in beide teams is de aandacht voor een verrijkende en uitdagende klas- en hoekeninrichting en de realisatie van krachtige, structurele en verzorgde leeromgevingen waarin de leerkrachten getuigen van een ontmoetende en begeleidende leerkrachtenstijl.

Werkvormen en materialen zoals coöperatieve activiteiten of de doos vol gevoelens ondersteunen de socio-emotionele begeleiding. Ook minder traditionele initiatieven zoals openklasdagen, time-outmogelijkheden, het project Lou of het vervroegde onthaalmoment in de onthaalklas komen aan bod. Beide teams hebben oog voor zowel preventie (bijvoorbeeld de speelkoffers) als remediëring (bijvoorbeeld rouwkoffer) en maken gebruik van diverse instrumenten om de socio-emotionele ontwikkeling in kaart te brengen teneinde de noden en/of zorgen op te sporen en te signaleren.

Doeltreffendheid Beide teams hebben in hun observatiesysteem aandacht voor de dynamisch-affectieve ontwikkeling maar de registratie mist nog diepgang en doelgerichtheid om de effecten ervan scherper te kunnen evalueren. Het team van Ter Dreef beschikt met het "EGO-mannetje" over een bijkomend instrument om de sociale en de emotionele ontwikkeling op te beschrijven.

De socio-emotionele aspecten, noden en bekommernissen worden standaard en systematisch besproken tijdens de zorgoverlegmomenten.

Ontwikkeling De permanente ontwikkeling op het gebied van de socio-emotionele begeleiding valt in positieve zin op.
De verrijkte en verrijkende hoekenwerking duidt op de vernieuwde inzichten die leerkrachten verwerven tijdens hun professionaliseringsinitiatieven.

De leerkrachten van Sint-Donatus vinden in een recente nascholing omtrent meespeelmomenten een nieuwe en andere manier om de socio-emotionele begeleiding vorm te geven.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De evaluatiepraktijk is in beide vestigingsplaatsen afgestemd op de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuters.
Alle leerkrachten streven naar een brede beeldvorming van de mogelijkheden, noden en competenties van de kleuters.

In beide vestigingsplaatsen mist de evaluatiepraktijk doelgerichtheid om accurate preventieve en remediërende acties op te zetten. De remediërende acties gebeuren te vaak vanuit het buikgevoel en op basis van ervaring en veel minder op basis van objectieve gegevens.

Ondersteuning Om hun evaluatiepraktijk te ondersteunen gebruiken de teams verschillende observatie- en registratiemiddelen.

De leerkrachten van Ter Dreef hanteren digitale screenings, uitgebreide observatieschriftjes, de papieren observatielijsten van het kleutervolgsysteem voor kinderen met verhoogde zorg, de talentenpluim, het "ego-mannetje", een kijkwijzer in de onthaalklas, de gestandaardiseerde tests, de overgangsgesprekken,... om de ontwikkeling van de kleuters in kaart te brengen. De veelheid van instrumenten bedreigt de cohesie en doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk.

Het team van Sint-Donatus beschikt eveneens over observatie- en registratie-instrumenten maar minder uitgebreid en gevarieerd. De observatiepraktijk mist diepgang, duidelijke afgesproken criteria en aansluiting bij het onderwijsaanbod en de verwachtingen van het leerplan om een goede ondersteuning te kunnen bieden voor een doelgerichte evaluatiepraktijk.

Doeltreffendheid De beide teams zijn zoekende hoe hun evaluatiepraktijk kan leiden tot een efficiëntere handelingsgerichte werking.

Observaties, klasscreenings en de resultaten van gestandaardiseerde tests leiden tijdens de zorgoverlegmomenten te weinig tot duidelijke en afgesproken handelingsgerichte acties die aansluiten bij een concrete zorgvraag.

Ontwikkeling Beide teams beseffen dat ze, vanuit het oogpunt van schoolontwikkeling, de observaties en screenings moeten verfijnen in functie van een meer doelgerichte en efficiënte evaluatiepraktijk die nauwer aansluit bij het onderwijsaanbod.

De evaluatiepraktijk voor lichamelijke opvoeding in Ter Dreef is te fragmentarisch en mist afstemming op de leerplandoelen. Het is een uitdaging voor het team van Ter Dreef om zich voor het leergebied lichamelijke opvoeding te laten inspireren door de evaluatiepraktijk van de kleuterafdeling Sint-Donatus.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap,	Het leiderschap van de school met twee vestigingsplaatsen ligt administratief bij één directeur maar operationeel bij twee directeurs.
Visieontwikkeling,	
Besluitvorming,	De directeur van de kleuterschool Ter Dreef is binnen de scholengemeenschap eveneens belast met een aantal coördinerende en schooloverstijgende taken.
Kwaliteitszorg,	De directeur van de lagere school Sint-Donatus oefent tegelijkertijd het dagelijks pedagogisch leiderschap uit over de kleuterafdeling gelegen op de zelfde campus. De directeur in Ter Dreef is ervaren; de pedagogisch directeur in Sint-Donatus is bezig aan haar tweede schooljaar als directeur. De beide vestigingsplaatsen hebben aparte zorgteams, geleid door verschillende zorgcoördinatoren. Daarnaast vormen verschillende werkgroepen een ondersteunend netwerk voor het intern leiderschap.

Beide directeurs staan garant voor een open en transparant beleid waarbij ze zich faciliterend opstellen. De teams van beide vestigingsplaatsen ervaren hun directeurs als luisterbereid, begripvol, diplomatisch en empathisch. De realisatie van interne communicatie- en overlegmogelijkheden is een kenmerk van hun leiderschap.

Beide directeurs ervaren hun samenwerking als positief, groeiend en gebaseerd op wederzijds vertrouwen.

De vestigingsplaatsen profileren zich apart en ook hun inhoudelijke werking is verschillend. De kleuterafdeling Sint-Donatus van de M. Sacréstraat sluit in belangrijke mate aan bij de lagere school van Sint-Donatus. De kleuters van Ter Dreef zetten hun schoolloopbaan doorgaans verder in de lagere school Ter Dreef die aan de andere kant van de Gasthuisstraat ligt.

In beide vestigingsplaatsen is de nodige teamgeest en gezamenlijke doelgerichtheid aanwezig om een gelijkgerichte visie te ontwikkelen op doelen en middelen en om de onderwijskundige doelen te realiseren.

De teams van beide vestigingsplaatsen trachten de visie uit het opvoedingsproject te vertalen in concrete acties.

In de kleuterafdeling Ter Dreef zijn de implementatie van ervaringsgericht onderwijs en de open klascultuur met klasoverschrijdende activiteiten hiervan voorbeelden.

De kleuterafdeling Sint-Donatus profileert zich als een kinderrechtenschool met gemengde leeftijdsgroepen van jongste en oudste kleuters. Het team werkt momenteel aan het actualiseren van haar opvoedingsproject.

Beide teams hechten veel belang aan de laagdrempeligheid van de school zodat ouders zich welkom en betrokken voelen. Vandaar ook de verschillende externe communicatiekanalen zoals blogs, infoflash, nieuwsbrieven, oudercontacten, tevredenheidsonderzoek bij ouders, ...

Beide directeurs streven naar een functionele participatieve besluitvorming. De gezamenlijke doelgerichtheid in beide teams draagt bij tot een kwaliteitsvolle schoolontwikkeling. In Sint-Donatus zijn de personeelsvergaderingen deels samen met de lagere school van dezelfde site, deels afzonderlijk. In Ter Dreef is er zowel op organisatorisch als onderwijskundig vlak een vlotte samenwerking met de lagere school Ter Dreef.

Door middel van interne bevestigingen peilen de beide teams naar de sterke en minder sterke punten van de schoolwerking, wat wijst op een groeiende cultuur van zelfreflectie en -evaluatie met het oog op interne kwaliteitszorg.

De controlerende opdracht met gerichte klasbezoeken om afspraken te bewaken en de gelijkgerichtheid te bevorderen is voor de directeur van Ter Dreef een werkpunt. De directeur van Sint-Donatus is, gezien haar prille ervaring als directeur, zich vooral aan het inwerken in de werking van een kleuterschool. Daartoe professionaliseert ze zich zowel intern als extern.

De school gebruikt de outputgegevens uit gestandaardiseerde tests nog onvoldoende om haar pedagogisch-didactische werking op schoolniveau te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Talenbeleid Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen. De leerkrachten zorgen voor een klasklimaat en een klasinrichting waarin kleuters met talige noden zich veilig voelen. Het klasmanagement is erop gericht om kleuters met talige noden makkelijker en voldoende aan bod te laten komen tijdens het onderwijsleerproces. Zowel de zwakkere als de sterkere kleuters krijgen voldoende kansen om zich op talig vlak te ontwikkelen.

De leerkrachten hanteren in het activiteiten aanbod werk- en groeperingsvormen die de communicatie en de interactie tussen de kleuters bevorderen. Bij de observatie en de evaluatie van de verschillende leergebieden houden de leerkrachten in zekere mate rekening met de talige mogelijkheden van de leerlingen.

Het schoolteam neemt initiatieven om met de ouders op een heldere en verstaanbare wijze te communiceren.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op de analyse van data die de meest relevante noden van leerlingen(groepen) in kaart brengt. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen.

De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties (op leerling-, leraren- en schoolniveau) die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap.

Het schoolteam heeft in beperkte mate zicht op de effecten van zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Alle leerkrachten creëren een krachtige en stimulerende leeromgeving met verrijkte en verrijkende hoeken in een gestructureerde klasinrichting.
- De teams van beide vestigingsplaatsen hebben intentionele aandacht voor de verticale samenhang binnen de leergebieden Nederlands en wiskundige initiatie.
- Alle klassen beschikken over veel ontwikkelingsmateriaal om voor de visuele en auditieve taaldomeinen en voor de domeinen getallen en meetkunde de activiteiten te ondersteunen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teams van beide vestigingsplaatsen nemen een waaier van doelgerichte initiatieven om de socio-emotionele begeleiding te realiseren.
- De beide teams zorgen met projectmatige, gestructureerde en/of meer informele initiatieven voor een vlotte overgang en integratie tussen de kleuterschool en de lagere school.
- In alle klassen is er een positief en stimulerend leer- en leefklimaat.

Wat betreft het algemeen beleid

- Beide teams zorgen voor een duidelijke profilering gebaseerd op een gelijkgerichte en gedragen schoolvisie op doelen, organisatie en middelen.
- De beide teams kenmerken zich door hun vernieuwingsbereidheid, de gezamenlijke doelgerichtheid en een enthousiast engagement.
- Het intern leiderschap in beide vestigingsplaatsen kenmerkt zich onder meer door een functionele, participatieve besluitvorming en een diplomatische aanpak.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerkrachten kunnen hun observatie- en evaluatiepraktijk doelgerichter afstemmen op het onderwijsaanbod.
- De beide teams kunnen het zorgoverleg sterker aanwenden in functie van het formuleren van concrete zorgvragen die leiden tot duidelijke, gefaseerde acties binnen de basis- en de verhoogde zorgwerking.

Wat betreft het algemeen beleid

- De beide teams kunnen de outputgegevens richter aanwenden om verbeteracties op klas- en schoolniveau op te zetten.
- De directeurs kunnen door middel van doelgerichte klasbezoeken nog sterker de vinger aan de pols houden omtrent het klasgebeuren.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Guy DE ROOVER de inspecteur-verslaggever	Johan ROBBERECHTS en Sandra GRAIND'ORGE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	